

Előfizetési ár:

Egész évre 6 ft
Fél évre 3 „
Negy. évre 1 ft 50 kr.
Egy szám ára 5 kr.

Hirdetések és nyilt-
téri közlemények
jutányosan közöltek.

VÉGVIDÉK

Politikai lap.

Szerkesztőség:

Gromon ut 8 sz. a.

Kiadóhivatal:

József főherceg
utca 11 szám.

Közlemények a szer-
kesztőségbe, előfize-
tési és hirdetési díjak,
úgy a lap szétküldé-
sére vonatkozó pana-
szok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap, szerda és
péntek reggel.

Főszerkesztő:
Feymann GyulaFelelős szerkesztő:
Dr. Hódy Antal

ÜGYVEDEK.

Hirdetések

Vig Simon nyomdájában is felvétetnek.
Gromon utca 8. szám.

Átöröklés és nivellálás.

(Mult és jelen)

III.

A honfoglaló magyarok oly ta-
lajra tették lábukat, mely a népván-
dolás zivataros századai folyamán
számos népnek nyújtott ideiglenes ta-
nyát és azután örök siri nyugvó he-
lyet. A népek egész raja kísértéként
jelent meg e földön, hogy azután meg-
haljon, elpusztuljon, az örök semmi-
ségbe tűnjön a nélkül, hogy jelentő-
sebb nyomot hagyna maga után. Lé-
tük rövid és meddő voltát államal-
kotási képesség hiánya és minden
művelődés iránti érzéketlenség fejtik
meg.

A magyarság egy évszázadokon
át működött átok alól mentette fel e
földet és annak lakóit, midőn alakuló
államának oszlopoi árnyában a római
uralom megdöntése óta itten nem lé-
tezett rendet, közbiztonságot teremtett.
Ez magyarázza meg azt, hogy a meg-
hódolt szlávok csakhamar minden el-
lentállás nélkül felszivódott daczára
annak, hogy kényszereszközök alkalm-
mazásáról sehol még említést sem
tesz a történelem.

Hogy az előítéletmentességnek és
türelemnek mily magas foka jellemezte
a magyart még a türelmetlen közép-
kor napjaiban is, annak legfényesebb
bizonyítéka az, hogy a kis oroszok,
kik a magyarsággal együtt érkeztek a
Kárpátok bércei közzé, faji jellegüket
nyelvüket és vallásukat mind a mai
napig megtartották és soha sem ta-
láltak okot arra, hogy a magyarság-
gal ellentétbe keveredjenek. Hazafias-
ságuk példás volt mindenkor. Ép oly
jó magyar hazafiaknak bizonyultak
az egész évezred folyamán, mint a
mily igaz ruthének voltak mindenkor.

Az összetartásnak eme valóban
megható őszinte érzete arra vezethető
vissza, hogy e derék nemzetiség jó-
zanul ítélte meg a helyzetet; úgy-
buzgó serény tagjává vált annak a
nemzetnek, melyet az államalkotásnak
és államfenntartásnak történelmileg
megörökített folytonos önfeláldozó ne-
hez munkája jogosít az országlásra.
E lojalitás természetesen egyáltalában
nem károsította nemzetiségi érdekeit.

A későbbi századik folyamán be-
vándorolt nemzetiségek közül külö-
nösen a németek, oláhok és szerbek
érdemelnek figyelmet. Az iparizó né-
metséget királyaink kiváltságokkal és
szabadalmakkal csalogatták az or-
szágba, ezekből jegezesegett ki vá-
rosaink nagy részének lakossága,

mely az ipar és kereskedelem terén
kifejtett hasznos munkássága révén el-
nem vitatható tiszteletet és becsülést
vivott ki. Nagyrészt észrevétlenül s
önkéntesen beleolvad az államfenntarto
magyarságba, melyre nézve e beolva-
dást különösen azon gazdasági eré-
nyek teszik becsessé, melyek a né-
met fajt jellemzik.

Nemzetiségi jellegüket a Szepes-
ségen és Erdélyben óvták meg. Mig
azonban a szepesi németek nemzeti-
iségi jellegük féltékeny megóvása da-
czára kifogástalan lelkes magyar ha-
zafiak, kik közül a magyar közélet-
nek számos előkelő verégyénisége
került ki: addig az erdélyi szászok
egy része az n. n. zöld szász nem-
zeti szerepre vágyva magyar ellenes
érzelmeiket táplál: meddő küzködé-
sük számuk csekély voltától s törté-
nelmi jelentéktelenségüktől eltekintve
már csak azért is Don Quichotte-i
küzdelem, mert a mig vitézül véde-
keznek a magyarság ellen, a mely
őket nem bántja, addig az oláhság
árja fenyegeti fajukat elnyeléssel.

Legnagyobb mérvű nemzetiségi
ehauvinizmus az oláhságnál tapasztal-
ható. A történelemből csak annyit
tudunk felőlük, hogy mint pásztornép
nem egyszerre, hanem különféle idő-
közökben több rajban vándorolt be
Erdélybe, Máramarosba és Biharba.

A bejövétel tisztán engedély alap-
ján történt. Királyainktól semmiféle
előjogokat és kiváltságokat nem kap-
tak, még Erdély önállósága idejében
sem ösmertetett el nemzetiségük, a
menyiben az országgyűléseken csak
székely, szász és magyar nemzet kö-
veteivel találkozunk. Csupán hallga-
tólag türetemt a kenézek főnöksége is,
mig végre a kenészség intézményét is
beszüntették s a kenézeknek kárpot-
lásul a magyar nemességet adták meg.

Ezek a történelmi tények, me-
lyekkel szemben az oláhok az állit-
ják, hogy ők tulajdonképen nem is
oláhok, hanem románok, a rómaiak-
nak s a dákoknak utódai, a hős De-
cebálnak és Traiánnak vérei, kik Er-
délynek jogszerű urai voltak, midőn
őket, a magyarok jogos birtokuktól
megfosztották s ezen a jogczimen
maguknak vindicálják Erdélyt s mind-
azon egyéb magyar területeket, me-
lyeken oláhok laknak. E jogczim iga-
zolására oly nemzeti történetet alkot-
tak maguknak, melynek tényei sem-
miféle oknyomozó történelemben fel-
jegyezve nincsenek. Mondanunk sem
kell, hogy e történelemesinálás néhány
agitátornak munkája, mely a könnyen

hívó nép hiszékenységének kizsákmá-
nyolására van szánva s nemcsak hogy
tartós sikerre nem számíthat, hanem
azt fogja előbb-utóbb eredményezni,
hogy a nép felvilágosítottván, az igazi
történelmi tények felismerése után ki-
ábrándul majd s kalapot fog emelni
annak a nemzetnek határtalan türelme
előtt, mely e tévtanok hirdetőivel
szemben nem vesztette el hidegvérét.

Különben azok az időleges —
mondjuk — pillanatnyi sikerek, me-
lyekkel az oláh agitáció dicsekedhe-
tik, nem annyira ennek a történelmi
apostolkodásnak köszönhetőek, mind
inkább azon körülménynek, hogy a
gazdasági kérdések megoldását nem-
zetiségi kalap alá vonták. Számos jól
szervezett pénzintézetet létesítettek s
ezek utján legközvetlenebbül kapcsol-
ják a népet érdekeikhez. E pénzinté-
zetek utján a nép legmélyebb réte-
geibe nyulnak le s a legmesszebb
menő legszétágazóbb összeköttetéseket
szerzik meg. Ebben a tekintetben ta-
gadhatatlan, hogy sok mindent lehet
tőlük tanulni, noha kérdés és csak
idővel válik meg, hogy munkájuk
anyagi tekintetben szolid-e. Hogy eb-
ben a tekintetben némi sikereket ér-
hettek el, azt azon közönynek köszön-
hetik, melylyel nálunk fontos gazda-
sági kérdéseket szoktak megoldani.

Mi mindezen sikereknek elejét ve-
hettük volna, ha a szövetkezetek kér-
dését hehyesen megoidottuk volna, már
pedig mi sem volt könnyebb ennél. Sok
mindenben utánozzuk a németet a mi-
ben utánoznunk nem volna szabad s
épen abban nem utánozzuk, a miben
határozattan előnyünkre volna.

A szövetkezetek nálunk közön-
séges nyereség eredményt czélzó ke-
reskedelmi vállalatokká fajultak, ho-
lott azoknak tisztán önségély a ren-
deletelése.

Csak mikor számtalan vissza-
élés elkerülhetetlenné tette, akkor ke-
rült a szövetkezeti törvény reformja
s kérdés, hogy jelen alakjában be fog
e válni.

Talajunk minden tekintetben al-
kalmatlan volt arra, hogy ez intézményt
ittén abban a kibővített s üdvösnek
bizonyult alakban honosítsuk meg, a
melyben Németországba virágozik. Ha
megtettük volna s idővel itt ett, a
helyi viszonyoknak megfelelően né-
mileg módosítottuk volna, akkor le-
hetetlené vált volna a nemzetiségi
oláh pénzintézetek alakulása.

Darvas Vilmos.

A reformátusok bazárja.

Az a vidám zsvaj, az a jókedvű, lármás szorgoskodás, mely pénteken és szombaton tartott a „Trombitás“ nagytermében, csak előhírnöke volt annak a nagyszabású ünnepélynek, a mely ugyanabban a teremben vasárnap, november hatodikán lejátszódott. A lelkes pancsovai hölgyek, a kik két hónap óta gyűléseikkel, kapacitálásokkal, kézimunkakészítéssel, tárgyak gyűjtésével voltak ugyszólván óráról órára elfoglalva, — az utolsó két napon mintha előkezdték volna az áldozatkésziséget, a szorgalmatoskodást. — úgy fáradtak, annyit végeztek a bazár előkészítésén.

Képzelnék egy óriási termet tele szövetmaradékokkal, össze-vissza lécekkel, ruháskassal, papirossal, létrával, ezerféle műtárgy, palaczk és asztalosszerszámmal, hozzá örökös kalapácsolást, lármát, szaladgálást, — ésköztük 15—20 szép asszonyt, lányt a kik a legnagyobb otthonossággal rendezkednek, díszítnek, rakogatnak egyetmást, a lábatlankodókat pedig — köztük e sorok íróját is, — kikergettek, hogy ne foglalják a helyet.

Ily össze-visszaság volt szombat este a nagyteremben a késő éjjelig. És vasárnap nem ismert rá senki a tegnapi teremre. A ki belépett, egész el volt bűvölve; mikor a verőfényes napvilágról a besetétített és ismét száz csillárral kivilágított terembe jött a látogató s az ott uralgó példás rendet, ünnepélyes suttagást, a gyönyörű menyezetekeket látta: templomban képzelte magát. Es az is volt az. Templom, a melyet a pancsovai nők építettek a jótékonyág számára; volt benne hat szép oltár, a felebaráti szeretetnek a szövétnévével. A nagylelkű, áldozatkész nők, azok voltak a papnői ennek a munkától, s nemes érzelmektől megszentelt helynek...

... Pontban tizenegy órakor elnémult egy percze a suttagás, hogy elhangozzék Nádor Béla főgondnoknak rövid megnyitó beszéde, melyben hálás szavakkal emlékezik meg a pancsovai nőkről, s ezzel a kijelentéssel nyitja meg a bazárt. Harsogó éljen, az első pohárkocczintás csengése hangzott fel erre, s azzal megkezdődött a leirhatatlan mozgás, élénkség a sátrak körül, mely tartott este háromnegyed hatig megszakítás nélkül.

Megpróbáljuk leírni azt a fényes, mozgalmas életet és látványosságot, a mi a szemlélő elé tárult.

A vakító fényben uszó terem bejáratánál balra elsőnek állott a szivar sátor. A sátor menyezete és asztala egy színű, virágos drap szövetből volt alkotva, a belső berendezés ahhoz illő szövevel behuzva. A díszítés ezerféle apróságai az elárúsító három hölgy, Lestyan Zsuzsanna, Nádor Gyuláné s dr. Wittigschlager né fáradságos munkájáról s jó izléséről tesz tanúságot. A szép sátorban, s a szép elárúsító hölgyekhez illő csinos, izléses volt a berendezés is, a szivarok s szivarkák mindenféle fájának ügyes, összhangos elhelyezése.

A ki ráakart gyújtott olesó és jó szivarokra, az tovább haladhatott a virágsátor felé. Egyszínű rózsaszínű szövetből volt ez a kis sátorka összeállítva, tele aggatva virágokkal, örök zöld guirlandokkal s megrakva asztal és állványok szebbnél-szebb csokrokkal, esere-

pes és diszvirágokkal. Igen kedves, bájos képet nyújtott ez a sátor, és Karner Jánosné, Javorikné és Nádor Béláné, a fáradhatlan és joizlésű elárúsító asszonyok s a „kezők alatt“ lévő szép kis leánykák egész serege nagy keletet is biztosítottak a virágoknak.

Egy egyszerű, de izléses, és nemzeti színű szövetével igen jó hatást keltő sátor következett azután. Tarkó Ernőné, az a tüzől pattant kis asszonyka szorgoskodott benne ügyes kis perczes lányával, hogy eladja azt a temérdek kiflit meg perczet, a mit gondjaira bíztak. Segítségé is akadt egy jókedvű fiatal emberben, a ki addig kiabálta a „friss kiflit“ meg a papirossba csavart zsemleből született „vérbéli narancsot“ hogy négy óra felé már éhen maradt, a ki kiflit akart vásárolni.

Egy óriási két szárnyú asztal nyúlt végig a színpad előtt, mellette pedig egy bordó és rózsaszínű szövetű óriási sátor. Tele volt mindakettő szebbnél-szebb műtárggyal; nem hiába, hogy sokáig fáradtak a rendezéssel a hölgyek, Faisztvánné, Fritsché né, Málnássy né, Lambrecht né és Zsidó Domokosné, aztán Romanecz Erzsike és May Irma, de oly izlésesen s annyi összhanggal is voltak elosztva a tárgyak, hogy egy maga ez a sátor és asztal valóságos látványosság számba ment. A nehéz szövetű, ünnepélyes hangulatot keltő sátor szinte kifejezni látszott, hogy a bazár legértékesebb tárgyai itt vannak felhalmozva.

Ugyanítt volt egy asztalon a szerencsekosár is, száz és száz apró érdekes, tréfás és hasznos nyereményvel, melyben mindenki részesedhetett egy picula lefizetése után.

Választékos külsejével, jól megválasztott színeivel igen szép látványt nyújtott a következő sátor, a czukrázda. Rózsaszínű szövet, itt ott sötétebb árnyalatokkal élénkítve, képezte a sátor anyagát. Az a sok czukor, nyalánság, sütemény és egyéb édeségek, a melyeket Christin Antalné, Jablonszky né, Pirkáné, továbbá a czukrászlányok: Christin Aranka, Korsós Irma, Halász Adrienne, Lócz Stefánia s a többiek kezéből oly rohamosan elkapkodtak, ügyes kézzel kívánatos sorban voltak a szép sátorban felhalmozva. Kis asztalka is volt a sátor előtt, a hol a vendégek kényelmesen költöthettek el a jóízű olesó tészta-neműeket.

Legutoljára hagytuk az ital sátor t, mert a látogatók legnagyobb része is itt tartott utolsó stációt. Ilyen nagy fáradság és nézgelődés után amugy is megkívánja az ember a frissítőket, hátha még ilyen csinos sátorban, olyan gusztusos elrendezésben látja az ember maga a pezsgős, cognakos, likörös es boros üvegeket, meg a jó házi ételeket: pogácsát, libamáját s egyéb jó falatokat. Ellent tudott volna-e az ember állani hogy Barbiérikné, Lengyel né, Rajkovich Györgyné, és a bájos pinczérkisasszonyok Pirka Helén és Hoffmann Paula és Radda Jusztin kezéből pár krajczárért egy pohár italt, meg egy kis harapni valót el ne fogadjon?

Mindezt a tündér világot képzeljük el ezer ünneplő köntösbe öltözött nyüzsgő emberrel benépesedve, közöttük egy-egy úde rózsás arcot, mint Dulcz Józstát, Weber Hildát, Antal Mariskát, Gröber Micit, Kramer Paulát, Steinbrück-

ner Mellát, Málnássy Erzsit, Jakab Margitkát, Faragó Ilonkát, Zsidó Vilmát, a kik virággal, szivarral, perczezel szolgáltak a közönségnek, — s árulgatták a mű tárgyakat; pajzán kaczagást, ártatlan tréfálkozást, boldogságtól kipirult arcokat, a sátrak közt felállított asztalok mellett komoly, és vidám borozó társaságot: s akkor halvány fogalmuk lehet arról az egész napi bucsujárásról, a mely a „Trombitás“ lépcsőin le és fel hullámozott.

Ott volt a helyi és vidéki intelligencia ugyszólván kivétel nélkül, még pedig szerbek és németek is nagy számmal, ott volt azonkívül, — a mi különösen kiemelendő, — a polgárság is, óriási számban. De volt is ott nézni való elég; a ki pedig vásárolni akart, az igazán potomon áron beszerezhetett a mit csak akart; oly feltűnő olesóság volt, hogy a ki csak megfordult a teremben, csodálkozásának adott kifejezést e felett s alig volt látogató a ki egy-egy emléktárgyat magával ne vitt volna, vagy valamit ne fogyasztott volna.

Innen van, hogy az összes sátrak asztalai, melyek a szó szoros értelmében tele voltak zsufolva, már a délutáni órákban csaknem üresen állottak. Este fél hatkor pedig egyetlen egy sátorban sem volt semmiféle visszamaradt áru, el kelt mind, egytől-egyig.

A legelső látogatót, s azontul minden századikat ajándékkal lepték meg a hölgyek, Eleinte könnyen ment a dolog s a kétezredikig könnyű volt a számlálás, de már dé után három órakor nem győzte a két ajtónálló számlálni a tömegesen tóduló közönséget s így valami kétezer ember — ajándék nélkül maradt.

Olykor-olykor felzúdult az éljenzés, ha érdekesebb vendég érkezett; így megéljenztek s ajándékokkal halmozták el Jászai Marit, a ki délelőtt nézett be a bazárba pár perczre. Ovációban részesült a főispán is, a ki azonban egy csomó tizessel fizette meg a sátrakban az éljenzéseket. — Polonyi Elemérnek is kijutott és éljenzésből, — a ki késői jövetelével majdnem zavarba hozta a hölgyeket, mert alig volt mivel megajándékozni s megvendégelni a fiatal művészt.

Este öt órakor már elzárták a feljártot, mert nem volt képes befogadni a nagyterem a publikumot; így is háromnegyed órába került, míg kiürült a terem, a bazár berekesztése után. Az italok sátrában legtovább maradtak; valósággal a vendégek feje felett szedték szét az állványokat, oly jól érezte magát a közönség.

Minden sátorban a várakozáson felüli jó vásár volt; a virág, pék és czukrász sátorban elfogyott a legkisebb darab is; a műtárgyak sátrában csak négy darab maradt meg, de ezek is elkeltek utólag, sőt azon sátrakban is, hol folyton pótolták az elfogyott készletet, mint a szivaros és ital sátorban, nem maradt ugyszólván semmi se vissza!

A bevétel háromszorosan haladta tul azt az összeget, a melyre előre számítani lehetett. Az összes bevétel közel 700 frt volt. Ebből a szivarboltban 60 frt, a virágoknál 90 frtot, a pék sátorban 28 frtot, a műtárgyak sátrában 230 frtot, a szerencsekosárnál 29 frtot, a czukrászdában 80 frtot az italok sátrában pedig 145 frtot szedtek be az elárúsító nők.

... Ezek a számok legjobban dicserik a nagylelkű hölgyek buzgalmát; megnyugtató lehet rájuk nézve az a tudat, hogy óriási fáradságuk, kedves áldozatkészségük egy tekintélyes összeget hozott össze egy szegény sorsu egyház javára; addig is, míg illetékes helyről elnyerik önfeláldozásuknak méltó köszönését, — ismételjük, Jászai Marinkának a „Budapesti Naplóban“ róluk írt sorait, — a legszebb elismerést — a melyek így szólnak: „bűszkének éreztem magam a pancsovai nők láttára, hogy én is magyar nő vagyok!“

... Este hat órakor ismét csend volt a nagyteremben, — a zaj, a sátrak helyébe az a pár száz szék került, melyek az esteli ünnepélyre gyülekező közönséget várták. Eltűntek a remek sátrak, a gyönyörű díszítések, melyek megalkotásában több napi fáradozás, éjjeli munka árán ifj. Häusler Hugó, városunk jó nevű kárpitos és díszítője, a ref. egyháznak egyik lelkes tagja remekelt. A kik látták a fászt, iszonyu türelmet igénylő munkát a derék iparos jó ízléséről tanuskodó kompozíciót: azok nem fognak késni, velünk együtt díszítést köszönetet mondani az ambíziós díszítőnek...

... Elmult a nagy nap: kiürült a „Trombitás“ nagyterme, de a kik az ünnepélyt látták, annak anyagi vagy szellemi sikerében bozzájárultak, azok nem fogják azt a napot elfeledni soha.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Mattánovich Adolf polgármester vasuti ügyekben pénteken délután Temesvárra utazott, honnan tegnap este visszatért.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Wohrizek Anna okleveles tanítónő a nagy-teremiai állami iskolához tanítórővé nevezte ki. Wohrizek kisasszony a folyó tanév kezdete óta a helybeli állami leányiskolában mint a beteg Dorogsághy tanítóné helyetteseként működött és a napokban becsüzt el tanítványaitól. Megható jelent volt a síró leánykák becsüvétele, kik az ártatlan gyermekek minden melegségével ragaszkodtak fiatal tanítónőjükön. Ennél szebb bizonyítványt semmi féle hatóság sem állíthat ki.

— **Megyebizottsági tagok.** Torontálvármegye törvényhatósági bizottsági tagjainak választása még egyre folyik. A volt határvidékhez tartozott községekben újabbán a következők lettek megválasztva. Oppován: Lebovics Dániel, Popovics György. Jarkovácson: Poroszkay Béla. Bresztováczon: id. Steinbach Antal, Knyaskó Lajos és Petrovics Jeroszka. T-Almásón: Rósz Vilmos és Grósz György. T-Szigeten: Rankovics Sándor. Orlovátón: Tullics György, dr. Végh Lajos. T-Vásárhelyen: Sepsei Mihály, Gaesal János. Bótoson: Belicska Gusztáv, Szilágyi Zsigmond, Kaufman István. Cséntán: Hegedüs János.

— **Egy miniszteri rendelet — fiatal leányok érdekében.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint a tanuló-kisasszonyoknak, — kik közép- vagy felső iskolát valamint ének-, zene- és másféle akadémiát látogatnak az előadások alatt a fűző viselése tilos. Minden iskolánál egy öltözőnek kell lenni, melyben a kisasszonyok az előadás megkezdése előtt a fűzőt levetik és a tanítás után ismét felvehetik. De ne ijedjenek meg a honi diák-kisasszonyok, mert ezen rendelet Oroszországban kelt. Nincsen azonban kizárva, hogy a magyar közoktatási miniszter is óvást ne emeljen — orosz kollegájához hasonlóan — a fűző által való sugár termetek préselése ellen.

— **Nyugdíjba vágó városi pénztáros.** Andrejovich Antal városi pénztáros teg-

nap adta be nyugdíjaztatás iránti kérvényét. Nagyfoku idegbajával valamint a magyar nyelv hiányos ismeretével indokolja kérelmét.

— **Halálozás.** Súlyos, váratlan csapás érte Knyaskó Lajost a nagy-beckerekéi áll. polgári és felsőkereskedelmi iskola igazgatóját és családját. Ugyanis Ervin nevű 17 éves fia reményteljes ifjú életének, a gyermekek és szülők egyaránti réme, a vörheny és dyphteritisz vetett véget. A vigasztalhatlan szülők — kiknek bánatában számos pancsovai ismerős és jó barát is osztozik, leirhatatlan tájéalmát még azon aggodalom is növeli, melylyel kisebbik fiuk betegyánál, — kinek állapota szintén aggasztó — virrasztanak.

— **A továbbképz-tanfolyam jövő heti előadásai;** Kedden, november hó 15-én este 5 órakor: „A pénz szerepe az emberiség történetében“. Előadó: Darvas Vilmos felső keresk. isk. tanár.

Szombaton, 19-én este 5 órakor: „Nők a magyar jogban“. Előadó: Dr. Hódy Antal ügyvéd.

— **Vasutmegnyitás.** A m. kir. kereskedelmi miniszter a Szécsány—alibunári illetve Számos—antalfalvai vasut műtan-rendőri bejárását e hó 23-ára tűzte ki. A minisztert dr. Barthos Andor képviseli. Találkozás e hó 23-án reggel 9 órakor N.-Beckerek—Bégapart.

— **Iparosaink és kereskedőink figyelmébe.** Az iparhatósági megbízottak, választó iparosok és kereskedők névjegyzéke is, kik az 1884. évi XVII. t.-cz. 172 §-a alapján iparhatósági megbízottakká megválaszthatók, f. évi november hó 14-től 21-ig a rendőrkapitányságnál mint első fokú iparhatóságnál közszemlére ki van téve. A névjegyzék elleni esetleges felszólítások f. hó 21-ig bezárólag a rendőrkapitányi hivatalhoz adandók be.

— **A szegények és árvák gyámolói.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bayer Alajosné, szül. Teibisz Karolina urúnének, a ki tanítói özvegyek és árvák gyámolítására a „Délmagyarországi tanító-egyletnél“ egyezer forintos alapítványt tett, köszönését nyilvánította. Köszönését fejezte ki azonkívül Radovacs év Veniamin czepepai g. k. esperesplébánosnak, a ki az ottani községi iskola szegény növendékeit már 8 év óta pénzösszeggel és ruházattal segíjezi.

— **Előíras szerinti egyenruha.** A közös hadsereg összes ezredei bizalmas utasítást kaptak, hogy gondosan ügyeljenek a tiszték uniformisára. Mindenkinek ragaszkodni kell a Vorschrifthez. Mint legelőször látható szabálytalanságot főemlíti a rendelet a francia mintájú egyenes sípka ellenzöt és a nemet mintájú túlságosan magas gallért a kabátban. A rendelet — mint Bécsben szétében beszélük — egyenesen a király kezdeményezése folytán keletkezett.

— **Elmebeteg-intézet Módoson.** A belügyminiszter Torontálvármegye alispánjának a módosi kórház elmebeteg gyógyintézetébe való átalakítása tárgyában folyó évi október hó 10-kelt felterjesztésére vonatkozólag értesíti a megye közönségét, hogy azon esetre, ha a vármegye közönsége ezen kórházat saját költségén elmebeteg gyógyintézetébe alakítaná át, késégesen kijelenti, hogy ott 100 elmebeteget helyez el állandóan. Értesülésünk szerint a vármegye elfogadja ezt az ajánlatot s így több mint valószínű, hogy legközelebb már létrejön Módoson az elmebeteg-intézet.

— **Fontos közlemény.** Nehezen emészthető ételek csak mértékletes élvezete is gyakran különféle gyomorkbajokat von maga után, melyek — ha figyelembe nem vétetnek —

könyen nehéz betegségekkel elfajulnak. Oly bajok elhárítására a Dr. Rosa gyomorértei balzsamának kitűnő hatása bebizonyult és tanácsos hogy ezen készítmény egy háztartásában sem hiányozzon. Valódi kapható az itteni gyógyszerárókban és F. agner B. főraktárában. Prága 203—III. Lásd a hirdetményt.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.
Nyomatott Vig Simon gyorsajtóján.

17998 sz.

tlkvi 1898.

II. Árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. törvényszék mint tlkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán a torontálvásárhelyi takarékpénztár javára 400 frt tőke, ennek 1898. évi január hó 1-től járó 8% kamata 44 frt 80 kr. eddigi 15 frt jelenlegi s még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz 144. §-a alapján s 146 §-a értelmében János Lenka illetve a tulajdonos társak János Száva kk. János Zsiván és kk. János Mária szefkerini lakos ellen a Szeferin községben fekvő és az 1460. tjkvben foglalt 4 dülő 5 hrsz. 2⁸⁰⁰ hold I. oszt. kaszálóra 138 frt, 232. hrsz. 500□-ól III. oszt. kaszálóra 26 frt, hízám nélküli 400□-ól kertre 20 frt, 400□-ól házhelyre 13 frt, Az 1587. számú tjkvben foglalt 1. dülő 29 hrsz. 1 hold I. oszt. szántóra 60 frt, 4. dülő 29 hrsz. 2⁸⁰⁰ hold I. oszt. kaszálóra 189 frt, becsárban az árverést elrendeli és azt, valamint a megállapított feltételeket ezeumel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Szeferin községében 1898. évi november hó 29. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő egy a tlkvi hivatalban mint Szeferin községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett:

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 13 frt 80 kr., 2 frt 60 kr., 2 frt, 1 frt 30 kr. 6 frt, 18 frt 90 kr., készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni. Pancsován 1898. évi szept. hó 13-án.

Medzihradzky,
kir. tbiró.

Szabadalmazott sodronyüveg

legjobb anyag felső világításra, padlóra, gyári ablakokra, különféle vastagság 1.75 □ méterig terjedő darabok. — Különös előnyei: Tűrés ellen lehető legnagyobb biztonság, áttörés vagy áttérés ellen, a kellemetlen sodronyüveg szükségteien, nagyon magas foku tűzbiztonság, esetleges törésnél tömör marad, mert a sodronyüveg az üveget szorosan összetartja, a fénny erősen áthocsátja; eddig még nem ismert fényhatás. Sok állami és magánépítkezésnél nagy mértékben legjobb eredménnyel alkalmazzák. Számítalan bizenyítvány, prospektus és minták rendelkezésre állanak.

Öntött üveg-padlólapok járható fel-sővilágításra

átereszek, földalatti járatok, vagy alagútak megvilágítására, pályaudvaroknál, szoros méreteken, sima vagy különféle mintázott felülettel fehér, félféher, (mintegy 30%-al olcsóbb a közönséges nyers öntött üvegnél) és színes, sodronyüveggel, vagy anélkül

Üveg-fedélcserép és üveg-horgonycserép

a legváltozatosabb alakban és nagyságban

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie.

v. Friedr. Siemens, Neusattl bei Elbogen (Böhmen)

Egyébb gyártmányok: mindennemű palackok, palackzárók, belgial és német modorú táblaüveg, — öntött üveg és sajtoló üveg (szabadalm: üvegtűt.)

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik küszvénnyel, csúzná, tag-szagattásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszeráróban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

**Előfizetési
felhívás!!**

„PILLANGÓ”

társadalmi és művészeti élcslapra
(Magyar Fliegende Blätter).

ÉLCLAP, melynek Magyarországon nincsen párja.
ÉLCLAP, mely nem a politika mezején botanizál a humor után.
ÉLCLAP, a mely nem a pikantéria pezsgő forrásából meríti anyagát.
ÉLCLAP, mely nem bánt személyeket.
ÉLCLAP, amelynek egyedüli célja az, hogy mulattasson, ecsettel és tollal összehordva a társadalom derűs jeleneteit, olykor-olykor tollhegyre szurva egy-egy félszegséget is, hogy okuljon rajta az, akit illet.

A „PILLANGÓ” a család lapja. Apa, anya bátran kezébe adhatják a lapot a kicsinyeknek is. Elolvashatja a serdülő lányka épügy, amint elolvashatja az a kis konyeleskedő iskolás fiú is, a ki azt hiszi, hogy neki már mindent szabad olvasni. — Nincs benne semmi, a mi megmételvez, száműzve van hasábjairól a kétértelműség.

A „PILLANGÓ” illusztrációi vételkednek a külföld hasonló kiadványaival és minden szalon díszét képezik.

Ingyen kldjük a „PILLANGÓT” 1899. október hó 1-étől három hónapra át mindenkinek, a ki már most 1899. év e előfizet.
Ingyen küldünk mutatványszámot mindenkinek, a ki erre felkér bennünket.

A „PILLANGÓ”

előfizetési ára:

Egész évre 4 frt. — Fél évre 2 frt. — Negyed évre 1 frt.

Legelőszerebben lehet előfizetni postautalvánnyal.

A „PILLANGÓ” kiadóhivatala:

BUDAPEST,

VI. ker., Teréz-körút 35. I. em.

CASCARADIN
RADITZ,
legjobb szor SZÉKREKEDÉS, GYOMOR- és MAJSAI ÉTVÁGYTALANSÁG, SÁRGASÁG, APANYÉR, ELHIZÁS, VÉRTÓULÁS és FEJFÁJÁS ellen, kitűnő VÉRTISZTÍTÓ.
Orvosi tekintélyek által kipróbálva és ajánlva.
1/2 doboz 60 kr., egész doboz 1 frt 10.
Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve.

MIRTUS-CRÈME
18 év. védve
zsirtalan és ártalmatlan finomító és szepítő
KÉZ- és ARCZ-CRÈME.
Nappal is használható!
Eltávolít minden BŐRHIBÁT, ugym. SZEPLŐT, MAJFOLTÓT, BŐRATKÁT, BŐRHÁMLÁST, PATTANÁST stb. — 1 tégely ára 1 frt. — hozzá
PULCHERADINPOUDRE
1 doboz 50 kr., (fehér, rózsás vagy citromsárga)
PULCHERADINSZAPPAN
bőrfinomító, csemek illatú, nagyon tartós, 1 drb 40 kr., 3 drb 1 frt 10 kr.
MIRTUS-FEHÉRÍTŐ
vörös kezek, barna kezek, vörössödött arc, orr ellen az egyetlen gyógyszer. 1 üveg 2 frt.
Számítatlan elismerő levelek!
Készíti és szétküldi:
RADITZ RÓBERT gyógyszer-tárna BUDAPEST,
VIII. József-körút 62a.
Hétfői és nap-utána küld.

Raktáron az ország nagyobb gyógyszer-táraiban.

**MINDEN SORSJEGY UTÁNFIZETÉS NÉLKÜL
MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK**

USA GYÖRÖK SORSJEGYE

100.000

500.000

20.000 KORONÁVAL

AVALLALAT KÉSZPENZBEN VISSZAVÁSÁROLJA

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

Huzás már 1899. évi január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Pancsovai Népbank,

Jovanovics György Z.

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomor-bajt, és p. étvágytalanságot, savanyu felbőgést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértolulást, hámoroidákat női bántalmak, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-fele balzsam

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgenyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigy-daganatoknál, holttetem képződéseknél, stb. 50 óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serken és egészséges tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált **házi-szer**.
Üveg 50 kr., kettős üveg frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 25 s 35 kr-ával. Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a **prágai házikenőcs** csomagolásán pedig a jobbrol látható háromszögletű védjegy.

A ki'gy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszer-tárában, Egger A. gyógyszer-tárában, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódal.
Főraktár a készítőnél **B. FRAGNER** Apotheke „Zum schwarzen Adler in Prag, Ecke der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal.